

Mérési útmutató

A tesztváltozat címe:	Szövegtani ismeretek – 11. évfolyam
A tesztváltozat száma:	1
A teszt típusa:	tudásszintmérő teszt
A teszt alkalmazása:	diagnosztikus mérés a szövegtani ismeretek értékelésére, a hiányosságok feltárássra
Értékelés:	pontszámmal
A mérésre fordítható idő:	45 perc
Használható eszközök:	toll
Felhasznált irodalom:	Balázs Géza 1997. <i>Érettségi témakörök, tételek – magyar nyelv.</i> Corvina Kiadó. Budapest. Szikszainé Nagy Irma 2004. <i>Leíró magyar szövegtan.</i> Osiris Kiadó. Budapest Szikszainé Nagy Irma 2001. <i>Szövegértés-szövegelemzés-szövegalkotás.</i> Osiris Kiadó. Budapest.

A mérés menete:

- Az osztályt tanító szaktanár vagy mérőbiztos felügyeljen a méréskor.
- Minden tanuló írja fel a nevét, iskolája nevét és az osztályát a feladatlap fejlécébe.
- Az óra elején (miután a padokon csak toll maradt) a következőket mondjuk:
A mai órán egy, a szövegtani ismereteiteket felmérő tesztet fogtok írni. Osztályzatot nem kaptok a feladatok megoldására, de kérem, hogy figyelmesen dolgozzatok. A feladatokat figyelmesen olvassátok el, és a megoldásokat tollal íjátok a megfelelő helyre. A feladatlapon 45 percig dolgozhattok. Jó munkát kívánok!

Szövegtani ismeretek – 11. évfolyam

Név:

Iskola:

Osztály:

1.	<p>Egészítsd ki a következő meghatározásokat!</p> <p>A mondat a _____(a) legkisebb eleme, a _____(b) láncszemnyi része.</p> <p>A _____(c) a nyelv és a beszéd legmagasabb szintű egysége, nyelvi elemek szerves kapcsolódásából álló _____(d) vagy _____(e) közlés.</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px;">a</td><td style="width: 20px;"> </td></tr> <tr><td>b</td><td> </td></tr> <tr><td>c</td><td> </td></tr> <tr><td>d</td><td> </td></tr> <tr><td>e</td><td> </td></tr> </table>	a		b		c		d		e	
a												
b												
c												
d												
e												
2.	<p>Szöveg-e a következő két mondatsor? Válaszod indokold!</p> <p>Veronika olvasni tanult. Korán kell ma felkelnem. A forint árfolyama emelkedett. Huszonhárom. Esett az eső. Karácsonyra egy könyvet és egy pulóvert kérek.</p> <p>a) Válasz: _____</p> <p>b) Indoklás: _____</p> <p>_____</p> <p>An-tan-té-nusz, szó-ra-ka-té-nusz, Szó-ra-ka ti-ki-ta-ka, bi-lin-ba-lan-busz.</p> <p>c) Válasz: _____</p> <p>d) Indoklás: _____</p> <p>_____</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px;">a</td><td style="width: 20px;"> </td></tr> <tr><td>b</td><td> </td></tr> <tr><td>c</td><td> </td></tr> <tr><td>d</td><td> </td></tr> </table>	a		b		c		d			
a												
b												
c												
d												
3.	<p>Húzd alá a prózai szövegek makroszerkezeti egységeit!</p> <p>a) bevezetés c) szakasz e) bekezdés g) tárgyalás b) tömb d) befejezés f) tételmondat h) deixis</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 20px;">a</td><td style="width: 20px;"> </td></tr> </table>	a									
a												

4. Hány szövegmondatra tagolódik az alábbi szöveg?

a	
---	--

„A hobbitok kezdetben úgy érezték, hiába gyalognak-botorkálnak szakadásig, csigalassúsággal haladnak, és nem jutnak sehová. Teltek a napok, s a táj mit sem változott. Végül mégiscsak közelebb kerültek a Hegyek. Völgyzugolytól délre egyre magasabbak lettek, s a heglánc elkanyarodott nyugatra, a fő vonulat lábánál a sivár dombok összezsúfolódtak, s a mély völgyek megteltek féktelen patakokkal. Ösvény csak kevés akadt, az is kanyargós, s nemegyszer szakadék szélére vagy mocsárba vezetett.” (Tolkien)

A szöveg _____ (a) darab szövegmondatra tagolódik.

5. Határozd meg a tételmondat fogalmát!

a	
---	--

b	
---	--

6. Tagold L jelekkel bekezdésekre az alábbi szöveget!

a	
---	--

„Az író a társadalmat nemcsak tükrözi, hanem formálja is. Miközben elmondja: mit lát; érezteti azt is: mit szeretne látni. A megoldás formái persze koronként és írónként változnak, s nagyban függenek attól is: miről és kiről szól a mű. Az írónak legfőbb eszköze mindezek kifejezésére: a nyelv. Amit a világban lát, s amit látni szeretne benne, azt olvasótábora – a társadalom – számára nyelvi eszközökkel jeleníti meg. Sokszor halljuk így: az író új nyelvet teremt az új gondolatok kifejezésére. Ez azonban csak nagyon képletesen igaz. Valójában nem teremthet új nyelvet, hiszen azt nem értené senki, annak épp közlő ereje nem volna. – De használhatja a közös nyelvet, a meglévőt új módon, vagy legalábbis: egyénien. Aki jól ismeri a magyar irodalmat, egy-egy lapnyi szövegről megsejti már: ez Jókai, ez Mikszáth, ez Móricz. A kiemelkedő írókat jellemzi egyéni nyelvhasználata, vagy még inkább: a nyelvvel való bánásának egyéni módja. – Azt jelenti-e ez, hogy – mondjuk – Móricz Zsigmond mindig és mindenről egyformán ír? Korántsem! Csak azt, hogy valóságtükröző módszere sajátos, és – még sokszínűségében is – őrá jellemző.” (Deme László)

7. Egészítsd ki az alábbi táblázatokat, minden kapcsolóelemre keress egy példát a szövegből!

„A reggelek! A villamos reggelei!

A villamos csöngetett. Csöppet se sűrgetően. Inkább kedvesen, türelmesen. Kicsit elnézően. Jó, jó, azért nem kell így rohanni.

De ő rohan. Iskolatáskáját a hóna alá szorítva nyargalt a villamos felé. Fél kézzel a lecsúszott harisnyáját rángatta. Megvár. Meg kell, hogy várjon!

Felugrott a lépcsőre. Egy pillanatra lehunyta a szemét. Nem jutok fel! Egyszerűen lehetetlen! A könyvek mind kipotyognak. Könyvek és füzetek a síneken.

De akkor már fent volt. Orrát az üveghez nyomta. Visszanézett a sínekre. Az üres sínekre.

Beült egy sarokba. A lábát lógázta. Még az iskoláról is elfeledkezett. Mindenről. Nem volt más, csak ez a derűs reggel a villamos csilingelésével.” (Mándy Iván)

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	

a) _____ kapcsolóelemek	
A kapcsolóelem neve	Példa
Névelő	b)
c)	ő
Utalás határozószóval	d)
Utalás ragokkal, jelekkel	e)
Hiányosság	f)
g)	de

Jelentésbeli kapcsolóelemek	
A kapcsolóelem neve	Példa
h)	reggelek, reggelei, reggel
Felsorolás	i)
Felosztás	Csöngetett – sűrgetően, kedvesen, türelmesen

8. Nevezd meg négy, általad ismert szövegtípust!

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

9. Jelöld a következő szöveg mondatainak aktuális tagolását! Egy vonallal húzd alá a témát, két vonallal pedig a rémát!

Volt egyszer egy fiú. A fiút Krisztiánnak hívták. Krisztiánnak volt egy kék biciklije. A bicikli láncja az egyik túra során leesett. Krisztián szerelte vissza a láncot a kerékpárjára. A művelet után a fiú eldöntötte, hogy autószerelő lesz.

a	
b	
c	
d	
e	
f	

10. Írd be a táblázat megfelelő oszlopába a következőket!

- a) témahálózat, b) ismétlés, c) téma-réma kapcsolat, d) tartalmi-logikai kapcsolat, e) cím, f) rokon értelmű szavak, g) izotópia

A globális kohézió eszközei	A lineáris kohézió eszközei

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	

11. Sorolj fel öt szövegfonetikai eszközt!

- a) _____
 b) _____
 c) _____
 d) _____
 e) _____

a	
b	
c	
d	
e	

12. Központozd az alábbi szöveget úgy, hogy 8 mondatból álljon!

„Egyszerre csak egy reggel New York mégis tetszeni kezd riadtan vizsgálom őt is magamat is miért nem tagadhatom hatalmasságát mosdatlan hangos de a muszklijai kétségtelenül meghökkentőek súlyos de férfias tarkabarka mint egy vásári atléta de a súlyzókat valóban fölemeli tegnap még húzódoztam tőle több érzékszervemmel is most éppen ezeken a részeken érzek puhulást sőt néminemű hajlandóságot.” (Illyés Gyula)

a	
---	--